

Med tanke på läsarna

Resebloggandets narrativa och sociala balansgång

Hanna Jansson

Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap, Stockholms universitet

E-post: hanna.jansson@etnologi.su.se

Abstract

This article discusses narrative and social challenges following development in communication technology. The paper aims to show how Swedish cruising sailors adapt the style and content of their online travel writing, with the interest of different audience groups in mind. How do they manage the sometimes conflicting interests of different audience groups? What is considered un-tellable, and why? The analysis is based on interviews with Swedish cruising sailors and on analysis of primarily four online cruising travelogues. The article combines folkloristic and socio-linguistic perspectives on *communicative competence* and on *immediate* or *ongoing storytelling*, to describe a *narrative awareness* of the cruisers. As I show, concern for the readers make online travel writing whilst travelling a work-like task. The cruisers develop strategies to write entertaining and exciting stories without worrying family members, and must try to instruct fellow cruisers without boring the non-sailors in the audience. Lastly, the article advocates a combination of online and offline qualitative fieldwork to enable an understanding of online and ongoing storytelling practices, and the social and narrative strategies of people active in social media.

Keywords:

- immediate storytelling
- blogging
- performative competence
- travelogues
- social media
- cruising sailors

Alexander är en ung man som i början av 2010-talet seglade från Sverige till Karibien tillsammans med sina vänner. Som så många andra seglande besättningar vid den här tiden bestämde de sig redan innan avfärd för att ha en gemensam blogg där de skulle skildra sin resa. Bloggen blev mycket populär och hade tusentals läsare varje månad. Men Alexander är inte nöjd. När vi ses, något år efter att han återvänt hem, beklagar han sig över att reseberättelsen som de skrev blev platt, ointressant och tråkig. Det var för svårt, menar han, att göra tillvaron i Karibien rättvisa; särskilt som den innehöll

inslag som han inte ville att hans mormor eller framtida arbetsgivare skulle ta del av.

Mer än tjugo år innan Alexander bloggade om sin seglats slog kommunikationsforskaren Joshua Meyrowitz (1985) fast att elektroniska medier som telefonen, televisionen och datorn suddar ut gränserna mellan tidigare geografiskt åtskilda sociala sammanhang. Därför åtföljs de av krav på ändrat socialt beteende. Meyrowitz illustrerar denna förändring genom ett hypotetiskt scenario (1985:1–4). När han som ung kom hem till USA efter en resa i Europa förmedlade han vitt skilda berättelser om sina erfa-

renheter beroende på vem som lyssnade. Vännerna fick höra om farliga äventyr och sexuella relationer, medan föräldrarna ville veta att hotellrummen varit rena och hans lärare önskade redogörelser för museibesök. Vad hade då hänt, undrar Meyrowitz, om han hade mötts av en mottagningsfest där hans jämnåriga vänner, föräldrar och lärare alla närvarade; om de ställt upp honom framför sig och uppmanat honom att beskriva sin resa? Hur skulle han då ha hanterat närvaron av annars åtskilda publikgrupper? Vad skulle han kunnat berätta, utan att bli utskrattad av de jämnåriga eller skada sitt anseende hos föräldrar och överordnade? Det är denna sammansmältning av skilda grupper med medföljande krav på social anpassning som elektroniska kommunikationsmedier har medfört, konkluderar Meyrowitz, för «when audience change, so do the social performance» (1985:4).

Meyrowitz exempel har slående likheter med de narrativa och sociala utmaningar som Alexander och andra svenska långfärdsseglare beskrev för mig när jag intervjuade dem om deras reseberättande på personliga hemsidor, bloggar och i andra sociala medier. I den här artikeln tar jag fasta på dessa utmaningar och diskuterar hur seglarna säger sig ha anpassat sina berättelsers innehåll efter skilda läsargrupper

intressen och med dessas känslor i åtanke.¹ Vilka strategier har de för att åstadkomma uppdateringar och texter som uppskattas av läsarna? Hur hanterar de olika läsargrupperns önskemål? Och vilka narrativa tystnader och kompromisser leder hänsynen till? Centralt i analysen är Amy Shumans (1986) forskning om berättelser om oavslutade händelseförlopp, liksom Charles Briggs (1988) förståelse av berättarens förmåga att anpassa framförandet efter sin aktuella publik. Utifrån detta diskuteras olika aspekter av vad jag har valt att kalla för en *narrativ medvetenhet* hos de skrivande seglarna.

I artikeln fokuserar jag särskilt på de delar i empirin där seglarna själva resonerar kring eller kommenterar sitt eget skrivande. Till grund för analysen ligger ett tjugotal intervjuer med svenska långfärdsseglare samt fyra besättningsars reseberättelser, publicerade på bloggar och hemsidor mellan 2005 och 2011.² Intervjuerna gjordes 2011 och 2012 i Sverige och i hamnarna i Las Palmas på Gran Canaria och i Horta på Azorerna – två etablerade hamnar för långfärdsseglare.³

Reseberättande i realtid

Långfärdsseglare är fritidsseglare som för nöjes skull seglar långt och länge, i många månader och ofta till och med år. Vissa

1. Varmt tack till de anonyma läsarna och till redaktionen för deras konstruktiva kommentarer på manus, samt till Susanne Nylund Skog, vars kommentarer under opponeringen på avhandlingen som denna artikel bygger på hjälpt mig i arbetet med artikeln.
2. I min avhandling i etnologi från Stockholms universitet (Jansson 2017) undersöker jag hur långfärdsseglare framställer och gestaltar pågående resor på bloggar och hemsidor. Särskilt undersöks hur deras reseberättelser till form och innehåll påverkas av att resorna på en och samma gång utgör berättelsernas handling och berättandets kontext. De fyra reseberättelserna som utgjorde studiens primära material är skrivna mellan 2005 och 2011 och motsvarar omkring 750 sidor utskrivna texter och bilder, samt ytterligare ett tusental fotografier. Utöver dessa följde jag under några år ett tiotal ytterligare pågående seglatser via bloggar och hemsidor, och läste även skildringar av vid det laget redan avslutade seglatser. Vid tiden för materialinsamlingen hade de tidigare vanliga hemsidorna ersatts av bloggar som det vanligaste mediet för publicering. Under det fortsatta arbetet med studien ersattes bloggarna allt mer av andra sociala medier, som Facebook-sidor, Instagram och Youtube. Berättandet blev samtidigt mer visuellt.
3. De informanter vars bloggar och hemsidor namnges och/eller citeras omnämns här med sina riktiga förnamn, vilket de gett sitt tillstånd till, medan övriga har anonymiserats helt. De fotografier och skärmdumpar som återges i artikeln trycks med godkännande av personerna bakom de aktuella bloggarna och hemsidorna och med den information om fotograf eller ursprung som de önskat.

seglar jorden runt, andra från Europa till Karibien och tillbaka, medan åter andra har detta som en mer eller mindre permanent livsstil. Av samtliga långfärdsseglande besättningar som jag mött har samtliga utom en publicerat texter online om deras tillvaro och resor.

De senaste decenniernas kommunikationsteknologiska utveckling tillåter internetåtkomst även mitt ute på Atlanten. Detta förändrar de tidigare villkoren för hur reseberättelser skrivs, läses och publiceras (Blanton 2002; Zilcosky 2008). Resenärer kan nu uppdatera sina sociala medier med texter, stillbilder, rörliga bilder och ljud samtidigt som de är ute och reser, utan någon mellanhand såsom tidningar eller förlag. Läsarna kan i sin tur omedelbart ta del av publiceringarna och kan därför åtminstone ha en *känsla* av att följa resenärerna i realtid.

De skrivande seglarna både upprätthåller och vidareutvecklar reseberättandets mångtusenåriga historia, under vilken allt från upptäcktsresande till charterturer nedtecknat sina erfarenheter och intryck. *Travel writing* är en övergripande benämning för texter med resor som huvudsakligt teman; Så som guideböcker, vetenskapliga rapporter, skönlitterära romaner, loggböcker, dagböcker, brev och vykort (Blanton 2002; Borm 2004; Zilcosky 2008). Långfärdssegelarnas reseberättelser har likheter med många av dessa genrer till både form och innehåll. Särskilt användbart för mina syften har litteraturforskaren Jan Borms (2004) definition av vad han benämner som *travelogues* varit. Travelogues är enligt Borm texter om resor och händelser vilka läsarna *antar* verkligen har skett, där skribenten *antas* vara densamma som textens berättarröst och huvudsakliga rollfigur. Texternas faktiska sanningshalt blir med Borms perspektiv inte relevant, då det centrala är hur läsarna (däribland jag själv) närmar sig

Startsida Färdväg Om båten Om oss Kontakt Skattkistan

Vi lämnade Norrköping Midsommarafton 2010 och är nu åter i Sverige efter ett fantastiskt år.

ONSDAG 27 APRIL 2011

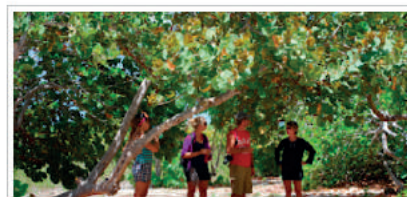
Barbuda

Efter Antigua Classic Regatta slog vi följe med S/Y Olivia med Petter, Louise och Isabelle till Barbuda. Barbuda är känt för att inte vara så exploaterat och för sina fantastiska stränder, något som vi helt klart håller med om. Maken till stränder har vi inte sett och de var i princip helt tomma!

Det blev fyra dagar med strandbad, strandsnorkling, strandboulé, strandgrillning ja ni förstår... :-)

Barbuda sett från Nada's masttopp (Stina är fotograf)

Via bloggar, hemsidor och andra sociala medier kan läsarna följa långfärdssegelarna på deras seglatser över världshaven. Skärmdump från Nada Land.

ARKIVET

▼ 2011 (41)

► november (1)

► augusti (2)

► juli (6)

► juni (7)

► maj (7)

▼ april (4)

Barbuda

Antigua och Classic Regatta

Illes de Saints till Antigua

Blodigt slut på Dominica

► mars (6)

► februari (3)

► januari (5)

► 2010 (57)

texterna. Som diskuteras längre fram i artikeln har skribenterna på olika sätt förstorat, modifierat, nedtonat eller aktivt undanhållit aspekter av resan från sina läsare. Även om travelogue vanligen översätts till svenskans *reseskildring* har jag valt att benämna seglarnas framställningar som *reseberättelser*, i syfte att understryka deras narrativa kvaliteter.

För som jag visar här och i tidigare studier (Jansson 2006; 2010; 2017) kan folkloristiska begrepp för berättelser och narrativa praktiker även användas för att tolka och förstå skriftlig folklore på Internet.⁴ Seglarnas reseberättelser skrivs och publiceras ett brev eller inlägg i taget, under månader och år, och består slutligen av hundratals uppdateringar. Dessa dagboksliknande följetonger (jfr. Lejeune 2009:178) resulterar med tiden i mer eller mindre fullständiga berättelser som gestaltar resorna från början till hemkomst – eller till den punkt då berättandet upphör.⁵ Avgörande för min förståelse av denna form av narrativa process är folkloristen Amy Shumans (1986) samt sociolingvisten Alexandra Georgakopoulous (2004; 2006) forskning, då båda undersökt muntligt och skriftligt berättande om pågående, oavslutade förlopp.

I *Storytelling Rights* (1986) undersöker Shuman berättelsers roll i skolungdomars konflikter. I muntliga och skriftliga berättelser gestaltar ungdomarna oavslutade konflikter och påverkar därigenom också det fortsatta förloppet genom att förstärka motsätt-

ningar och dra in nya personer i bråken. Shuman beskriver detta som *immediate storytelling*, här översatt till *samtidigt berättande*; ett berättande som gestaltar oavslutade förlopp med såväl förflutna som framtida episoder, där själva berättandet är en aktiv del av just de skeenden som det gestaltar och som till och med kan påverka det skildrade händelseförloppets fortsatta utveckling. Georgakopoulou har i sin tur studerat vad hon kallar för *ongoing narratives*, lämpligen översatt till *pågående berättelser*, inom en grupp vänner som muntligen och via e-post uppdaterar varandra om sina kärleksrelationer och vad som sker i deras liv. De återger sådant som redan skett samtidigt som de också skissar upp tänkbara framtida scenarion. I likhet med de här aktuella reseberättelserna kombinerar dessa pågående berättelser enligt Georgakopoulou klassiska narrativa kriterier som kronologi, komplikationer och utvärderande kommentarer (2004; 2006; jfr. Labov 1972; jfr. Palmenfelt 2017) med fragmentariska skildringar utan upplösning och ovisshet inför framtiden (jfr. Drakos 2013; Hydén & Brockmeier 2008:10; Hyvärinen m.fl. 2010).

Shumans och Georgakopoulous begrepp har stora likheter med varandra men synliggör samtidigt delvis olika aspekter av berättande. Där Shumans syn på samtidigt berättande understryker det nära sambandet mellan berättelsens innehåll och den aktuella framförandesituationen betonar Georgakopoulou berättandet som ett över tid pågående projekt vilket formas genom deltagar-

---

4. Folkloristikens långa tradition av att studera texter och bilder, såsom klotter, visböcker eller xeroxlore, har under det senaste decenniet vidareutvecklats genom forskning om folklore på Internet. I denna forskning betonas ofta de många parallellerna mellan den samtida folkloren på Internet och äldre folklore i såväl muntlig som skriftlig form samtidigt som ny kommunikationsteknologi också möjliggör nya expressiva former (se t.ex. Blank 2009; 2012; Bronner 2009; Buccitelli 2012; Heimo & Koski 2014).

5. I fall då oväntade och ofta oönskade saker inträffar under resans gång avbryts seglatsen. I regel avbryts då också bloggandet, ofta tämligen abrupt. Jag har under fältarbetet läst reseberättelser som slutat uppdateras på grund av skilsmässor, konflikter, psykisk sjukdom, och graviditet samt då båtar förstörts av blixtnedslag eller förlisningar. Dessa oavslutade berättelser kan förstås som brutna (Hydén & Brockmeier 2008; Drakos 2013) och kan även leda till att hela bloggar eller hemsidor raderas.

nas kontinuerliga interaktion med varandra. Tillsammans möjliggör begreppen en förståelse av seglarnas skriftliga berättande som över tid pågående narrativa och sociala processer, vilka är en aktiv del av den dagliga tillvaron, där berättande och berättelser har påtaglig inverkan på just resor som de också gestaltar.

Till pappa och alla på en gång

Av seglarnas texter och intervjuerna med dem framgår att deras reseberättelser har två särskilt viktiga grupper av läsare, som de har i åtanke när de skriver och som de ibland riktar sig direkt till. Den första utgörs av familj och andra närstående, vilka återkommande lyfts fram som själva anledningen till att seglarna alls valt att ha en hemsida eller blogg och som de egentliga mottagarna – oavsett om tusentals andra också tar del av vad som publiceras. «Man skriver i stort sett ett brev hem till pappa, fast man skriver det till alla på en gång,» säger Alexander. Liksom andra resenärer numera kan långfärdsseglarna med teknikens hjälp vara socialt hemma och geografiskt borta på en och samma gång (Kleinert 2009:164; White och White 2007) och sociala medier ses som ett smidigt sätt att informera nära och kära om var seglarna befinner sig och hur de mår, samt som ett verktyg för att upprätthålla befintliga sociala relationer.

Att närstående är en viktig läsargrupp märks framförallt implicit i själva publiceringsfrekvensen, då besättningarna förklarar att regelbundna uppdateringar var viktiga för familjemedlemmar. Ibland framträder de anhörigas närvaro tydligare genom personliga hälsningar från seglarna, såsom gratulationer i samband med bemarkingsdagar eller genom interna, för utomstående halvt obegripliga meddelanden. Det visar sig också att det är möjligt för nära anhöriga att uppleva bloggen som en verkligt privat

kommunikationskanal – mer så än vad seglarna själva uppfattade det som. När jag intervjuar Sara, nyss hemkommen efter en seglats till Karibien, ses vi i hennes mors lägenhet. Under vårt samtal rör sig modern i bakgrunden men bidrar vid några tillfällen med sin syn på de frågor som vi diskuterar. Sara säger att det finns en risk att anhöriga känner sig sårade av att den huvudsakliga kommunikationen sker på bloggen och att de inte kontaktas personligen. Men då protesterar hennes mor: nej, hon uppfattade bloggins inlägg som riktade till henne *personligen*. Därför valde hon att inte berätta för bekanta om bloggins existens, eftersom den i hennes ögon helt enkelt inte angick dem.

Intrycket av en privat kommunikationskanal med de hemmavarande förstärks ytterligare i läsarnas kommentarer till blogginlägg. Tonen och innehållet i kommentarsfälten är ofta påfallande intim och har ett mer personligt innehåll än seglarnas egna texter. Här finns gott om interna referenser och mycket starka kärleksbetygelser, liksom ingående detaljer om det egna privatlivet och kommentarer om sorg efter gemensamma närståendes bortgång.

Den andra centrala läsargruppen utgörs alltså av andra seglare och seglingsintresserade. «Speciellt de som är ute samma år, i Västindien i alla fall, eftersom man håller lite samma tempo och samma planering,» förklarar Sara. Bloggen är ett sätt att hålla kontakt med andra besättningar som man mött längs vägen, och som man ibland sammanstrålar med i vikar och hamnar. För Sara, liksom för flera av de som jag talar med, kändes det därtill viktigt att upprätthålla en tradition av kunskapsförmedling genom den egna bloggen, eftersom föregångares böcker och sajter hade stor betydelse när de själva drömde om och förberedde sig inför sina seglats. «Om man själv

har läst andras bloggar och lärt sig saker där, då vill man gärna upplysa nästa generation,» säger hon.⁶

Saras resonemang påminner om att reseberättelser ofta fungerar som en sorts *manuskript* och som kretslopp av representationer och praktiker (Gregory 1999; Lagerkvist 2005; Löfgren 1999:95), genom att de inspirerar och instruerar människor att resa men också till att själva skriva om sina resor. Det blir också tydligt från läsarkommentarer och gästboksinslagg att deras läsare efterfrågar konkret information, men också att flera genom läsningen faktiskt bestämt sig för att själva kasta loss. På så vis fungerar seglarnas reseberättelser som handböcker för efterföljare (Azariah 2012:81, 96). Detta blir ibland särskilt tydligt, som då seglarna Louise och Petter efter några veckor i Karibien uttalat riktar sig till andra karibienseglare med både varningar och tips:

För er som kommer hit har vi två Bajans [befolkningen på Barbados, min anm.] vi vill nämna, en bra och en dålig. Vid jolleparkeringen finns en skylt till en kille vid namn Abbott som enligt egen utsago fixar det mesta, för vår del skulle han ta hand om vår tvätt för ca 16B\$ per maskin. [...] [D]elar av kläderna inte ens blivit tvättade utan bara nerblötta då dem fortfarande är skitiga och luktar deo och allt annat än tvättmedel. Vi rekommenderar er att inte använda er av Abbott. [...] Nästa kille, Shaun, träffade Hebbe när han bodde på High Rock Café i Batsheba. Shaun driver stället sen 2–3 månader, det är mycket enkelt, billiga priser, fantastisk utsikt och en underbar Shaun! [...] En hyvens prick! Hälsa från oss om ni kommer dit!⁷

Genom initierade råd kan skribenterna etablera sig som kunniga och erfarna i relation till sina läsare, samtidigt som de tydligt skriver in sig i seglingens gemenskap; förankrad i delade intressen, praktiker och kunskaper (jfr. Lundquist 2018; Wenger 1998). Ibland är också seglingskunskaper helt avgörande för att innehållet i seglingskildringarna alls ska bli begripligt och möjligt att uppskatta för läsarna (Foulke 2002:18–26; jfr. Jennings 1999:174). I följande stycke sammanfattar Stefan sin första atlantöverfart efter att ha ankommit Venezuela. Utöver redogörelser för överfartens fiskelycka och en mathållning med sinande färskvaruförråd finns följande beskrivning:

Eftersom vi har förlängt masten med 1,5 meter och bommen med en halv meter jämfört med original spec på en OE32 och har ett storsegel med ordentlig akter-runda så kan vi få upp ganska mycket segel på slör. Med den stora genuan utspirad på 6 meter lång spirbom i lovart och kryssfocken skotad i lä så täpper vi till hela utrymmet mellan genuan och storseglet och farten blir förvånansvärt hög i lite vind. Därefter en lång period med vind från SO-SW mellan 1–10 m/s. Alltså helt kryss-skotat emellanåt, vilket inte är att förvänta på dessa breddgrader! [...] ⁸

För mig, som inte själv seglar, krävdes hjälp av en seglingskunnig etnologkollega, samt konsultation av seglarhandböcker och uppslagsverk för att alls kunna dechiffrera raderna ovan. Som framgår i det följande är de skrivande seglarna väl medvetna om att just redogörelser för segelsättningar är ett av

6. En "generation" avser i seglarkretsar den grupp seglare som avseglar samma år.

7. *Sailing Olivia. Drömmen om äventyret*. 16 januari 2011. <http://sailingolivia.wordpress.com/>

8. *SY-Bella*. 20 december 2008. <http://www.sy-bella.blogspot.com/>

de ämnen som mest av alla aktualiserar skillnaderna mellan deras två primära läsargrupper.

Det narrativa ansvaret

Alexander tycker om att skriva och såg mycket fram emot att få skildra sin och vännernas resa. «Sen så krånglas det till, vi vet ju inte vem som läser. Om det liksom är mormor eller kompisar eller både och.»

Enligt Charles Briggs (1988:18) förmår en kompetent berättare anpassa sitt framförande efter den aktuella publiken och deras befintliga kunskaper; en fingertoppskänsla som han beskriver som en *kommunikativ kompetens* (jfr. Hymes 1975; Shuman 1986:24; Young 1987:53). I sin performansanalytiska studie av framföranden av en traditionell muntlig genre bland spansktalande i New Mexico riktar han särskilt fokus mot hur talaren tar ansvar för framförandet inför sin publik i specifika spatiotemporalt situerade framföranden (1988:4–7). Vilka åhörarna är avgör därmed vad som inkluderas i ett specifikt framförande och hur det presenteras. Men, som framgick av Meyrowitz inledande exempel och av Alexanders resonemang, blir denna anpassning efter publiken svårare och mer riskabel när publiken består av människor som man har mycket olika relationer till – eller när berättaren inte ens kan vara helt säker på vilka som utgör publiken (jfr. Buccitelli 2012).

Av intervjuerna framgår att seglarna ofta finner det svårt att i praktiken gestalta sin tillvaro på ett sätt som på en och samma gång gör de två primära läsargrupperna nöjda – och som även får dem *själva* att känna att de gjort sina erfarenheter rättvisa. Alexander är den av informanterna som tydligast uttrycker missnöje och besvikelse, och som mest känt sig begränsad av publikens heterogenitet. Han funderade under resan över vilka som läste bloggen, och vad de kunde tänkas vilja veta. «Är de intresse-

rade av oss eller av seglingen?» Flera läsare som skrev kommentarer till blogginlägget tyckte att de skrev för lite om seglingsteori och segelsättning, «och det är ju inte kul för min faster att veta,» menar han. Resultatet blev för honom otillfredsställande: «Svårt att hålla en lagom nivå. Hitta en balans mellan alltihopa. Och den balansen som blev, det blev ganska... tråkigt...»

Stefan, som skrev den ovan citerade och komplicerade redogörelsen för segelsättningen under atlantöverfarten, förklarar att han ändå undvek att skriva om segling och att använda många seglingstermer. «För det finns ju seglingsbeskrivningar som bara handlar om vädret och vilken kurs och riktning och olika fall hit och dit. Jag vet i alla fall att jag tänkte på att det är tråkigt att läsa för de som inte är superseglingsintresserade. Hur vindarna vänder hit och dit – man kan ju beskriva det hur mycket som helst liksom.» Men, fortsätter han, det är svårt att skriva om en seglats om man inte alls får skriva om segling eller nämna vindstyrkor och knop, eftersom det är vad som sätter förutsättningarna för hur en atlantöverfart framskrider och därmed också för hur besättningen mår, fysiskt och psykiskt.

Lillemor är inne på något liknande när vi träffas i Hortas hamn på ögruppen Azorerna, då hon och hennes make varit ute i närmare ett år. Hon berättar att de fått klagomål från vänner som inte själva seglar över bloggens många redogörelser för de återkommande tekniska problemen ombord – ett vanligt inslag i långfärdsseglingsskildringar. «Man kan inte fylla bloggen med bara saker som händer för då får man såna kommentarer [gnällig röst] 'gud, ni jobbar jämt, allt går bara sönder och...' Men det är ju det hela livet är uppfyllt av! Det är att se till att hålla båten i skick och hålla båten i drift och det är inte negativt. Men majoriteten av de som är i land, de upplever det som

Reparationer är ett ofrånkomligt inslag i långfärds-seglares tillvaro. Det är dock inte ett ämne som alla uppskattar att läsa om.
Fotografi från Sailing Olivia.

'gud så jobbigt!' Så därför tror jag att man tonar ner det lite,» förklarar hon.

Men vad händer med berättelsens underhållningsvärde om skribenterna *helt* tonar ned eller undviker att berätta om seglatsernas problem? Alexander menar att det trots allt var roligare att skriva just om att motorn gått sönder än att bara skriva att: «vi har det så jävla bra och det är palmer överallt' och alla de här klyschorna. Det blir klyschigt nog ändå. 'Turkosblått hav.' Jag hatar den klyschan.» De bästa minnena, säger han, är *känslan* av att leva i det turkosblå och «den känslan är ändå svår att beskriva, så det kokas ner till en mening. 'Nu är det turkosblått hav, fan vad vi har det gött.' Helt ointressant att läsa.»

Svårigheterna med att skriva för en blandad publik upplevs således som problematiska, särskilt som seglarna är så påfallande måna om att åstadkomma reseberättelser som uppskattas av läsarna. Att framföra en berättelse innebär ett ansvarstagande inför

publiken (Briggs 1988:7; Hymes 1975) och under intervjuerna återkommer seglarna ständigt till sin ambition att axla detta narrativa ansvar genom att inte skriva *tråkigt*. Det är uppenbart att de funderat mycket kring sitt skrivande; kring vad de vill med sina berättelser liksom vad de ska skriva om. Eftersom de själva är erfarna läsare av seglingsberättelser, publicerade både i bokform och på Internet, vet de vad de uppskattar men också vad *inte* tycker om och vilken sorts texter de *inte* vill åstadkomma själva. Stefan förklarar att även han som älskar segling blir uttråkad av torra redogörelser som räknar upp varje förflyttning och utförd syssla, men som saknar personliga intryck eller gestaltningar av känslor. «Ja så åkte vi dit och så körde vi dit och sen så träffade vi dem och det var jätteskojigt,» säger han för att illustrera hur det kan låta, och tar till ett återkommande grepp då de intervjuade seglarna ger exempel på tråkiga seglingskildringar. Men,

Humoristiska kåserier lyfts fram som en strategi för att levandegöra långfärdsseglar-tillvaron och roa läsarna. Under Atlantöverfarten får Louise, Petter och deras gast Henrik en oväntad haj på kroken. Fiskefångsten skildras av Henrik i ett långt, humoristiskt inlägg där avbrutna lunchbestyr varvas med skildringar av besättnings förvirring inför vad de ska göra med hajen som släpas efter båten. Inlägget avslutas med det råd de fått av en bekant i land: «Stryp den långsamt. Micra i 30 minuter och servera med vaniljsås.» Fotografi från Sailing Olivia. Foto: Henrik Grynne.

konstaterar de, det är en sådan kronologisk redogörelse som är lättast att skriva eftersom det är svårt att förmedla upplevelser och intryck på ett livfullt sätt.

För att undvika att tråka ut läsarna lyfts ett antal strategier fram. Stort fokus på små detaljer och villkoren för livet ombord beskrivs som avgörande, liksom skildringar av känslor, dofter eller andra sinnesförmåelser, personliga reflektioner och återgiven dialog. Många lyfter fram den vid denna tid mest populära svenska långfärdsseglings-bloggaren som en inspirationskälla, och berömmar dess skribents förmåga att kåsera humoristiskt eller dramatiskt kring en händelse eller aspekt av seglarlivet.⁹

Louise och Petter menar att de med tiden lärde sig att fokusera på detaljer. Under sin atlantöverfart skrev de bland annat om en skadad manet som de hittade på däck (som senare visade sig vara en dödligt giftig portugisisk örlogsman) och om en krukväxt som trampades sönder ombord. Flera år senare, berättar Louise, får de fortfarande frågor från personer som de möter om hur det gick för plantan och maneten.

Performativa tystnader

För vissa närstående tycks det dock vara irrelevant hur eller vad seglarna skriver. Istället är det viktigaste *att* de skriver, då varje

9. Seglaren och skribenten Linda Hammarberg seglade jorden runt med sin make Ludvig och två barn i förskoleåldern 2010-2014 och skrev om resan på bloggen *Mary af Rövarhamn – Öden och äventyr i Hoppetossas kölvatten*. Bloggen utsågs två år i rad till vinnare av Travel Blog Awards och familjen medverkade också i Sveriges Televisions program *Familjer på äventyr*.

uppdatering är ett livstecken. «Det var ju väldigt trevligt att följa er på bloggen hela tiden», säger en far som närvarar under intervjun med hans hemkomna dotter och svärson och fortsätter: «Det kändes ju väldigt tryggt hemifrån. Att man hade lite information om var ni höll till och om ni hade några problem och så. Så länge man fick de där bloggarna hela tiden så kändes det bra. Kunde följa er varje dag där [under atlantöverfarten]. [...] Det var jättebra. Det räckte ju med några korta rader bara.»

En följd av att samtidiga och pågående reseberättelser skrivs och läses under pågående resor är att läsarna, som fadern är inne på, måste vänta på nya uppdateringar. Långfärdssegling kan var farligt och det finns inga garantier för att dessa resor eller berättelserna om dem kommer att sluta väl. Därför kan även berättelser om resor som i efterhand framstår som relativt odramatiska ha uppfattats som mycket påfrestande för anhöriga att ta del av under tiden som resorna pågick.

Anhörigas oro kan nämligen vara synnerligen pågående. Under fältarbetet var jag gäst på ett bröllop där brudgummens mor i sitt tal tackade sin svärdotter för att hon kommit emellan sonen och hans planer på en jordenruntsegling. Han hade en gång tidigare seglat till Karibien, och modern berättade om hur hon på nätterna legat sömlös med ont i magen av oro. Oron återvände när han än en gång meddelade att han skulle ge sig ut på haven – men så träffade han kvinnan som kom att bli hans hustru, och valde till sin mors stora glädje att stanna kvar på land. När jag senare på kvällen presenterade mig och mitt forskningsämne för henne förklarade hon att sonen saknat satellittelefon ombord och därför inte kunde kontakta henne under atlantöverfarten, samt att hon helt sonika försökt acceptera tanken på att han inte skulle återvända till henne vid liv. Hon tycktes flera år senare

fortfarande plågas av minnet och avbröt vårt samtal med ett «Nej! Usch!», varpå hon ursäktade sig och återvände till sina gäster.

Vetskapen om de anhörigas oro får som följd att seglarna ofta prioriterat berättelser om harmlösa händelser framför skildringar av incidenter eller riskfyllda situationer. Det märks så klart inte i berättelserna vad som saknas, men under intervjuerna diskuterar vi vad de valt att utelämna, och varför. Att veta vad som inte kan sägas i ett specifikt sammanhang är både en narrativ och social kompetens (Drakos 2013:188; Nylund Skog 2002; 2011:39; Shuman 1986:188). Berättande kan därmed användas för att dölja eller förvränga vad som har skett (Bauman 1986:5–6; Shuman 1986:124) och tystnad kan vara en medveten strategi – som Susanne Nylund Skog med Della Pollacks ord beskriver som en *tystnadens performans* (2002:58).

På grund av de anhörigas oro och publikens heterogenitet är det gott om performativa tystnader i långfärdsseglarnas samtidiga reseberättelser. En seglare förklarar att om hon hade vetat att endast familjemedlemmar läste så hade hon skrivit mer öppet om det hon upplevde som jobbigt. Hade hon å andra sidan vetat att familjen *inte* läste så skulle hon inte ha utelämnat uppgifter om hårt väder och sin egen oro. Nu krävdes *averaging* – ett generaliserande av framförandet för att det skulle passa så många som möjligt (Briggs 1988:87, 129–130). En besättning valde för anhörigas skull medvetet att fokusera på det positiva och tonade ned det negativa: om de var oroliga skrev de att de var *lite* oroliga; var det tråkigt beskrevs det som *lite* tråkigt. Till och med *andra* besättningsars motgångar kan behöva nedtonas, förklarar Lillemor i sin tur: «Min mamma, 85 år, går in och läser – då kan man inte skriva hur som helst att någon brutit benet för då blir hon jätteorolig.»

Ett undantag från den här sortens

performativa tystnader utgörs av en av de studerade seglingsberättelserna, publicerad på en hemsida med det talande namnet *Escape to Danger*.¹⁰ Johan, som skrev resebrev om sin och vännen Kristians seglats till Antarktis, drar sig inte för att fokusera på farliga situationer. Hans texter är fulla av ständigt nya väntande hot och av hyperboliska skildringar av faktiska incidenter. Det blir tydligt i hemsidans gästbok att detta har en effekt på läsarna. När besättningen ankom antarktiska Sydgeorgien kunde de efter flera veckor av tystnad åter uppdatera hemsidan. En nära anhörig skriver då i gästboken att hon fått «skrämselhicka» av att läsa om de senaste etapperna och både närstående och obekanta uttrycker glädje över att äntligen få höra av besättningen:

Vad skönt att höra från er igen, även om jag inte känner er personligen så blir man lite orolig när ni inte skriver på några dagar, speciellt när era sista ord innan detta är isberg och trötthet (undrar hur era familjer klarar detta 😊.)

Ni är riktiga äventyrare, hoppas på många resebrev snart, underbar läsning! Tack!

Det tycks alltså inte bara vara skribenterna själva som har läsarnas känslor i åtanke. Vanligt förekommande i oroliga kommentarer är just frågan om hur anhöriga kan tänkas känna sig när de läser Johans brev. Det innebär att läsare föreställer sig andra läsares mottagande av de samtida berättelserna. Eftersom de som utomstående

I reseberättelsen publicerad på Escape to Danger finns ständigt nya faror vid horisonten. Under de månader som besättningen seglar mellan antarktiska öar tar sig faror ofta formen av isberg som vid en eventuell kollision skulle kunna orsaka stora skador på båtens plastsprov. Foto: Kristian Persson.

10. Hemsidan är numera nedlagd. Johan är i skrivande stund ute på en världsomsegling som inleddes i januari 2016. Våren 2019 befinner sig besättningen i Seattle i USA efter att ha seglat över Atlanten och genom Panamakanalen till Alaska och British Columbia. Besättningen har en hemsida, en youtubekanal med 75 000 prenumeranter och ett Instagramkonto med 26 000 följare.

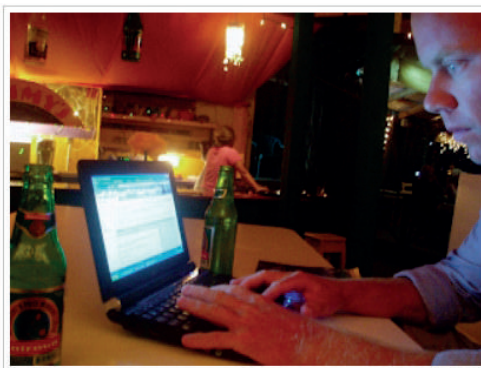
uppfattar breven som spännande och skrämmande utgår de från att dessa intryck förstärks hos seglarnas familjemedlemmar.

Andra besättningar väljer att helt utelämnat potentiellt goda historier, eller att spara dem till tillfällena då de kan berättas utan att uppröra eller oroa. Det innebär att vissa *berättansvärda* erfarenheter inte framstår som *berättansbara* (Shuman 1986:54) på de offentliga sociala medierna under resans gång. Daniel berättar att han medvetet hållit äventyr borta från bloggen för att inte oroa sina föräldrar, och att han och vännen Oscar anpassat sitt skrivande: «Oscar skrev ett inlägg när vi seglade i Engelska kanalen. Jag kommer inte ihåg vad det handlade om, det var inte särskilt dramatiskt. Pappa ringde och var orolig. Så, ingenting sådant,» säger han och brister ut i skratt. «Ingenting som kan göra någon orolig. Det får man spara tills man kommer hem. He he he.» Vännerna fortsätter

I Karibien upplevs uppdaterandet av bloggen som mer omständligt än i andra områden längs rutten och som en distraktion från övärldens vita stränder och turkosa vatten. Skärmdump från Nada Land.

På väg upp på Mayreu med sopor och dator

tillsammans att resonera kring vad de inte skrivit om: att det blåste storm och att de såg en val på bara hundra meters avstånd, vid samma tid som en annan segelbåt krockade med just en val.

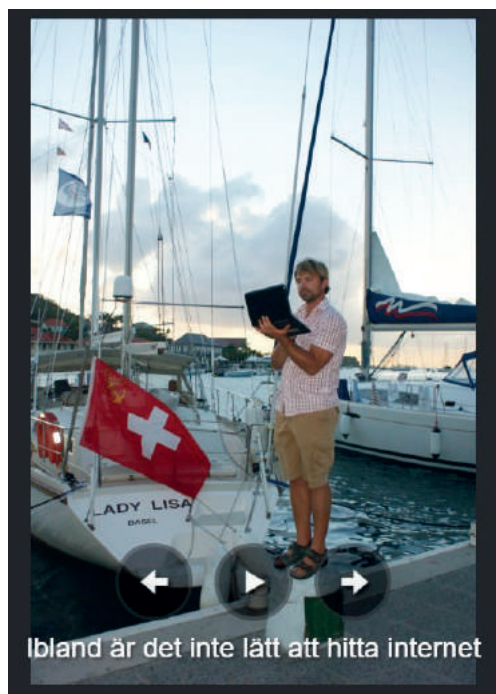
Andra performativa tystnader omfattar aspekter av resorna vilka anses privata, eller som bedöms kunna skada besättningsmedlemmars sociala anseende – nu eller i framtiden. Alexander upplevde sig starkt begränsad i sitt efterlängtade skrivande på grund av ansvaret för hur de andra besättningsmedlemmarna framställdes. I Karibien förekom mycket fester och droger, vilket han inte kunde visa upp varken i text eller på bild. «Det är bara en massa ölburkar överallt,» förklarar han. «Vi försökte att hålla en balans, och ändå fick vi kommentarer från framförallt släktingar som undrade 'är festa det enda ni gör?' Så det undanhöll vi medvetet från bloggen. För mycket privat och för mycket fest eller dekadens.» I det avseendet, menar Alexander, hade det varit lättare om han endast skrivit om sig själv. Nu läste även vännernas föräldrar, och då fick det inte framgå att de rökte cigaretter eller hade flera kärleksrelationer under resan. Fotografier granskades därför noga innan publicering, för att avgöra vem som där sågs göra vad tillsammans med vem. Alexander visste dessutom att material som ligger kvar på Internet kan komma fram senare, om potentiella arbetsgivare söker på hans namn, vilket ytterligare påverkade urvalet. Som en följd kunde Alexander inte heller skriva de reportageliknande texter som han hade önskat, om varför svenskar som vanligen inte använder droger i så stor utsträckning gör det i Karibien. Dessutom, menar han, medförde droginköpen några av de mest givande kontakterna med lokalbefolkningen, liksom insyn i deras liv. «Det är ett fantastiskt sätt att lära känna folk på! Få komma in i kulturer. [...] Men... det kan man inte nämna över huvud taget.»

Nästan som ett jobb

Samtidigt och pågående berättande på Internet gör berättandet till en över tid pågående process, och i seglarnas och andra resenärers fall även i rum (jfr. Georgakopoulou 2004, 2006). Särskilt i Karibien, menar många av de som jag pratar med, finns olika hinder för skrivandet. Detta beskrivs som ett problem då de, måna om sina läsares intressen och känslor, har för avsikt att hålla bloggarna kontinuerligt uppdaterade. Uteblivna uppdateringar kan också följas av protester från följare (Jansson 2017:185, 221–224). Men att upprätthålla skrivandet kan vara svårt, eftersom seglarna periodvis saknar internettillgång, eller är upptagna med mer lockande sysselsättningar än bloggande. «Vi hade ju ingen el, i stort sett jämt,» säger Alexander: «Då kan man skriva för hand och sen skriva in det på en dator. Men det är svårt att hitta Internet och när man kommer till ett ställe där det finns Internet och el och lägga en halv dag på det, det är inte så kul. Försöka få in bilder och så där. Så det skriver ju alla, att det är så meckigt. Men det är verkligheten.»

Seglarna beskriver hur de ligger svajankrade¹¹ i karibiska vikar och måste packa ned sina datorer, åka in till stranden med jollar och leta upp ett café eller en bar med WiFi. Risker finns att datorn stjäls eller skadas och det är tungt att bära på den hela dagen.¹² Det var ju inte heller direkt för att få leta efter internetuppkoppling som de gav sig ut på sin seglats, understryker Andreas. Han illustrerar den stress som bloggandet medförde, andas in häftigt och tar sats innan han med jäktat tonfall imiterar sig själv: «Ja, nu har vi lagt till här så och upp med datorn

och så in, hitta det där rackarns internetkaffet eller uppkopplingen.» Och sen så (trummar med fingrarna mot bordet som på ett tangentbord) skulle man ju blogga. Det blir ju som en liten press att det skulle hållas uppdaterat.» Andreas hustru och besättningskamrat Stina fortsätter: «Och ibland kände man liksom att 'gud, nu har vi inte bloggat på en vecka, nu måste vi blogga.» Det blev som ett jobb, menar Andreas, som mest gjordes för andras skull. Och, lägger Stina till, man ska inte glömma att seglare redan har fullt upp med att ta hand om sina båtar och resans alla måsten. Att då fotografera, välja ut bilder, förminska dem och sedan publicera dem via en uppkoppling som «alltid strulade» tog tid och energi. När

Sökandet efter internetuppkoppling och arbetet med att uppdatera blir ett eget meta-tema i de samtidiga reseberättelserna. Skärmdump från Sailing Olivia.

11. Vid svajankring förtöjs båten i exempelvis en vik, med ankare vid botten eller vid en boj.

12. Vid tiden för materialets tillkomst var smarta telefoner ovanliga. Många av de praktiska problem som informanterna tar upp – som brist på uppkoppling eller svårigheter med att överföra fotografier – hade bara några år senare lösts. Med en smart telefon går det nu att fotografera, skriva och uppdatera med en och samma enhet. Satellittelefonjänster anpassas till mobiltelefoner och så kallade «hotspots» gör trådlös uppkoppling tillgänglig på fler platser.

de väl hade tillgång till Internet skulle de dessutom passa på att utföra vardagsärenden som att betala räkningar, söka information för den fortsatta resan och höra av sig via e-post, Facebook eller Skype till vänner och familj för privata samtal med dem.

Vad seglarna beskriver kan kallas för en *narrativ medvetenhet* – en intention att snart omvandla det erfarna till representationer i text och bild för en publik. Det innebär att seglarna, sannolikt i likhet med många av oss andra som är aktiva i sociala medier, redan under tiden då de besöker platser eller upplever händelser utvärderar huruvida dessa är berättansvärda eller inte, och förbereder sig på att gestalta det de är med om inför andra. Denna narrativa medvetenhet kan gå ut över upplevelsen av resan och över resenärernas känsla av frihet (jfr. Azariah 2012:91; Löfgren 1999:74). Louise är den av de seglare som jag talat med som starkast uttrycker missnöje med kommunikations-

teknikens ständiga närvaro. Inte ens mitt ute på Atlanten var de isolerade från omvärlden. Hon önskade att de fått leva i sin egen bubbla under denna mycket speciella etapp. Även hennes make Petter påverkades av tanken på att ständigt omsätta det de upplevde i ord och bild. «Man vill inte tänka 'jamen varifrån ska jag ta en bild för att det ska bli fint nu?' Man vill ju inte göra sakerna för de därhemma utan man vill ju göra det för att uppleva det själv och om man inte passar sig kan det bli konflikt där,» säger han.

Avslutning

Genom intervjuerna framträder skrivandet som en process där seglarna på olika sätt hanterar sitt performativa ansvar genom att ta läsargruppernas olika önskemål i beaktande, ta efter goda förebilder och hitta fram till ett sätt att skriva som får positiva reaktioner från läsarna. Men detta är inte enkelt. Meyrowitz underströk alltså redan på 1980-talet att förändringar i kommunikationsteknologi leder till förändrade publiksammanställningar, vilket i sin tur ställer krav på förändrade sociala beteenden och, som har framgått här, i förlängningen till en förändrad performativ kompetens. Långfärdsseglarna ställer sig genom sitt reseberättande på en digital scen inför en publik bestående av mormödrar, föräldrar, jämnåriga vänner, dedikerade seglare och potentiella framtida arbetsgivare; läsare som de har olika relationer till och som efterfrågar berättelser och information om vitt skilda aspekter av den mångfacetterade långfärdsseglartillvaron. Därtill är seglarna, som framgått ovan, måna om att så gott det går se till dessa olika läsaes önskemål och de tar stor hänsyn till dessas känslor av oro eller ogillande.

Seglarnas skrivande kan således liknas vid en både social och narrativ balansgång, med konstanta överväganden och kompromisser. De vill åstadkomma spännande

Atlantöverfarten brukade innebära veckor av total isolering. Nu möjliggör satellittelefoner kontakt med omvärlden och fortsatt uppdatering även mitt ute på Atlanten. Fotografi från Sailing Olivia.

berättelser som inte tråkar ut och för att lyckas med det är narrativa komplikationer nödvändiga. Men det är just komplikationer som behöver tystas ned om de anhöriga ska få sova på nätterna. Dramatiska händelser gestaltas på ett sätt som inte ska oroa och spännande eller alltför uppseendeväckande berättelser får offras till förmån för redogörelser för det som framstår som lämpligt att berätta om. Seglarna vill därtill skriva en sorts reseguider och förse andra seglare med matnyttig information. Men redogörelser för segelsättning och motorproblem är också det som icke-seglande läsare finner mest uttråkande.

Tanken på läsarna verkar dock inte bara påverka skrivandet av berättelserna utan också läsarnas egna mottagande av dem. För den seglingsokunnige gör seglingstermer och detaljerade beskrivningar av segelsättningar och motorreparationer det tydligt att texterna delvis riktar sig till någon med helt andra kunskaper och intressen. För en stund finner sig dessa läsare utestängda från textens och seglingens gemenskap: redogörelsen blir svårbegriplig och upplevs som tråkig. I och med detta går också väsentliga poänger i berättelsen de icke-seglande läsarna förbi, då seglingens förutsättningar och vedermödor enligt seglarna präglar en så stor del av deras tillvaro.

Det är också uppenbart från läsarkommentarerna att det här finns läsare som har nära relationer till skribenterna, som känner dem på ett sätt som andra aldrig kommer att göra – hur länge och engagerat de än följer seglarna via deras sociala medier. För den empatiska läsare som citerades ovan tycks medvetenheten om de farosökande antarktisseglarnas föräldrar och föreställningarna om deras oro förstärka läsoplevelsen – någonstans finns en annan läsare, vid sin dator, som på grund av sina relationer till besättningen känner ännu starkare det denna läsare upplever i mötet med texten.

Här behövs fortsatt forskning om hur olika publikgruppers medvetenhet om och föreställningar om varandra påverkar såväl läsning som interaktion i sociala medier.

Tolkningen av det här aktuella materialet hade inte varit detsamma om jag endast studerat seglarnas reseberättelser. Under intervjuerna med seglarna var det möjligt att ställa frågor om det som inte syns online; vad de valt att inte skriva om och varför de har gjort dessa val. Ur samtalen med de skrivande seglarna träder två aspekter av vad jag alltså har valt att kalla för en narrativ medvetenhet hos de intervjuade seglarna. För det första är de under sina resor ständigt medvetna om att de i en snar framtid ska gestalta sina aktuella upplevelser via text och bild i sociala medier. Det pågående, samtidiga berättandet är för seglarna ett över lång tid pågående projekt och en integrerad del av just den tillvaro som de skildrar (jfr. Shuman 1986; Georgakopoulou 2004; 2006). Även sökandet efter uppkoppling, överföring av bilder från kamera till dator och det faktiska skrivandet blir en del av vardagen under resorna. För det andra visar sig seglarna vara väl medvetna om skrivandet i sig; inte bara *att* de ska skriva utan också *hur* de ska skriva. I seglarnas fall förstärks detta av att de är flera personer som skriver och besättningarna har behövt finna gemensamma strategier och överenskommelser för vad de ska skriva om, och på vilket sätt. Skrivandet åtföljs av konstanta förhandlingar och övervägningar där skribenterna försöker ta efter goda förebilder och samtidigt undvika att skriva på ett sätt som de inte själva uppskattar, och – som framgått av diskussionen ovan – utesluta sådant som kan få oönskade sociala konsekvenser.

Långfärdsseglare och deras läsare är självklart inte ensamma om denna narrativa medvetenhet, eller om att möta liknande praktiska, sociala och narrativa dilemman

som seglarna beskriver. Sociala medier och därmed också samtidigt och över tid pågående berättande inför stora publikgrupper är nu, än mer än när det här aktuella materialet samlades in, en integrerad aspekt av mångas vardag. Därtill kommer den fortsatta kommunikationsteknologiska utvecklingen att även framöver ställa nya formativa krav på oss. Som jag har visat i denna artikel kan vi genom att kombinera kvalitativt fältarbete online med intervjuer nå fördjupad förståelse för hur människor hanterar och resonerar kring alla de narrativa och sociala övervägningar som detta innebär.

Litteratur

- Azariah, Deepti Ruth 2012. *Mapping the Travel Blog: A Study of the Online Travel Narrative*. Department of Communication and Cultural Studies, Curtin University.
- Blank, Trevor J. (red.) 2009. *Folklore and the Internet: Vernacular Expression in a Digital World*. Logan, Utah State University Press.
- Blank, Trevor J. (red.) 2012. *Folk Culture in a Digital Age: The Emergent Dynamics of Human Interaction*. Logan, Utah State University Press.
- Blanton, Casey 2002. *Travel Writing: The Self and the World*. London, Routledge.
- Bauman, Richard 1986. *Story, Performance, and Event: Contextual Studies of Oral Narrative*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Borm, Jan 2004. Defining Travel: On the Travel Book, Travel Writing and Terminology. I Hooper, Glenn och Tim Youngs (red.). *Perspectives on Travel Writing*. Aldershot, Ashgate, s. 13–26.
- Briggs, Charles L. 1988. *Competence in Performance: The Creativity of Tradition in Mexicano Verbal Art*. Philadelphia, University of Pennsylvania Press.
- Bronner, Simon J. 2009. Digitizing and Virtualizing Folklore. I Blank, Trevor J. (red.). *Folklore and the Internet: Vernacular Expression in a Digital World*. Logan, Utah State University Press, s. 21–66.
- Buccitelli, Anthony Bak 2012. Performance 2.0: Observations Towards a Theory of the Digital Performance of Folklore. I Blank, Trevor J. (red.). *Folk Culture in the Digital Age: The Emergent Dynamics of Human Interaction*. Logan, Utah State University Press, s. 60–84.
- Drakos, Georg 2013. Berättande och äldreomsorg – kroppen som hinder och resurs för berättande. I Ronström, Owe, Georg Drakos & Jonas Engman (red.). *Folkloristikens aktuella utmaningar: Vänbok till Ulf Palménfelt*. Visby, Gotland University Press, s. 176–201.
- Foulke, Robert 2002. *The Sea Voyage Narrative*. London, Routledge.
- Georgakopoulou, Alexandra 2004. To Tell or Not to Tell? Email Stories Between On- and Off-line Interactions. *Language@Internet* 1, <http://www.languageatinternet.org/articles/2004/36> [hämtat 07.12.18].
- Georgakopoulou, Alexandra 2006. The Other Side of the Story. Towards a Narrative Analysis of Narratives-in-Interaction. *Discourse Studies*, vol. 8, nr. 2, s. 235–257.
- Gregory, Derek 1999. Scripting Egypt. Orientalism and the Cultures of Travel. I Duncan, James & Derek Gregory (red.). *Writes of Passage: Reading Travel Writing*. London, Routledge, s. 114–150.
- Heimo, Anne & Kaarina Koski 2014. Internet Memes as Statements and Entertainment. *Folklore Fellows' Network*, nr. 44, s. 4–12.
- Hydén, Lars-Christer & Jens Brockmeier (red.) 2008. *Health, Illness and Culture. Broken Narratives*. New York, Routledge.

- Hymes, Dell 1975. Breakthrough into Performance. I Ben-Amos, Dan & Kenneth S. Goldstein (red.). *Folklore: Performance and Communication*. Berlin, De Gruyter, s. 11-74.
- Hyvärinen, Matti, Hydén, Lars-Christer, Saarenheimo, Marja & Tamboukou, Maria (red.) 2010. *Beyond Narrative Coherence*. Amsterdam, John Benjamins.
- Jansson, Hanna 2006. The Phantom of the Matrix. Populärkulturella skämt och intertextuell kompetens på Internet. *Kulturella Perspektiv*, vol. 15, nr. 3, s. 28–37.
- Jansson, Hanna 2010. 'Du vet att du vill klappa!': Stickbloggar, garnkärlek och taktila texter. *Kulturella perspektiv*, vol. 19, nr. 4, s. 15–25.
- Jansson, Hanna 2017. *Drömmen om äventyret: Långfärdsseglares reseberättelser på internet*. Stockholm, Stockholms universitet.
- Jennings, Gayle Ruth 1999. *Voyages from the Centre to the Margins: An ethnography of long term ocean cruisers*. Opublicerad avhandling, Murdoch University.
- Kleinert, Martina 2009. Solitude at Sea or Social Sailing?: The Constitution and Perception of the Cruising Community. I Vannini, Phillip (red.). *Cultures of Alternative Mobilities. Routes less travelled*. Farnham, Ashgate, s. 159–175.
- Meyrowitz, Joshua 1985. *No Sense of Place: The Impact of Electronic Media on Social Behaviour*. New York, Oxford University Press.
- Labov, William 1972. *Language in the Inner City: Studies in the Black English Vernacular*. Philadelphia, University of Pennsylvania Press.
- Lagerkvist, Amanda 2005. *Amerikafantasier: Kön, medier och visualitet i svenska rese-kildringar från USA 1945–63*. Stockholm, Stockholms Universitet.
- Lejeune, Philippe 2009. *On Diary*. Honolulu, University of Hawaii Press.
- Lundquist, Elin 2018. *Flyktiga möten: Fägelskådning, epistemisk gemenskap och icke-mänsklig karisma*. Stockholm, Stockholms universitet.
- Löfgren, Orvar 1999. *On Holiday: A History of Vacationing*. Berkeley, University of California Press.
- Nylund Skog, Susanne 2002. *Ambivalenta upplevelser och mångtydiga berättelser: En etnologisk studie av barnafödande*. Stockholm, Stockholms Universitet.
- Nylund Skog, Susanne 2011. I det ideala födandets gränsland: Normalisering av förlösningsberättelser i Sverige på 1990-talet. *Tidskrift för kulturforskning*, vol. 10, nr. 4, s. 36–51.
- Palmenfelt, Ulf. 2017. Folkloristisk narrativanalys. I Gunnarsson Payne, Jenny & Magnus Öhlander (red.). *Tillämpad kulturteori*. Lund, Studentlitteratur, s. 203–230.
- Shuman, Amy 1986. *Storytelling Rights: The Uses of Oral and Written Texts by Urban Adolescents*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Wenger, Etienne 1998. *Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity*. Cambridge, Cambridge University Press.
- White, Naomi Rosh & Peter B. White 2007. Home and Away. Tourists in a Connected World. *Annals of Tourism Research*, vol. 34, nr. 1, s. 88–104.
- Young, Katharine Galloway 1987. *Taleworlds and Storyrealms: The Phenomenology of Narrative*. Dordrecht, Martinus Nijhoff.
- Zilcosky, John 2008. Writing Travel. Zilcosky, John (red.). *Writing Travel. The Poetics and Politics of the Modern Journey*. Toronto, University of Toronto Press, s. 3–21.

Internetkällor

Escape to Danger. <http://www.escapeto->

- danger.se/index.html [ej längre i bruk. Hämtad 2014-12-11].
- Mary af Rövarhamn. Öden och äventyr i Hoppetossas kölvatten.* www.symary.com [Hämtad 2019-04-04].
- Nada Land. Långfärdssegling – ett år från Norrköping till Karibien och tillbaka.* www.nadaland2010.blogspot.com/ [Hämtad 2019-04-04].
- RAN Sailing. Facebooksida.* https://www.facebook.com/ransailing [Hämtad 2019-04-04].
- RAN Sailing. Instagramkonto.* https://www.instagram.com/ransailing/ [Hämtad 2019-04-04].
- RAN Sailing. Youtubekanal.* https://www.youtube.com/channel/UCLYd5EnTTwUKhouIkHoqzMw [Hämtad 2019-04-04].
- Sailing Oliva. Drömmen om äventyret.* https://sailingolivia.wordpress.com/ [Hämtad 2019-03-20].
- SY-Bella.* http://www.sy-bella.blogspot.com/ [Hämtad 2019-04-04].